

האי חביצא אי אית ביה פירורין כזית מברך עליו המוציא ושלש ברכות פירש"י ז"ל דחביצא הוא פירורין מפת שמטגנין עם הדבש או עם השמן ע"י אילפס ורב יוסף סבירא ליה אי אית ביה פירורין כזית מברך עליו המוציא ולבסוף שלש ברכות ואי לית ליה פירורין כזית מברך בתחלה בורא מיני מזונות ולבסוף ברכה אחת מעין שלש ורב ששת אמר אפי' אין בפירורין כזית מברך עליו המוציא ונחלקו בפירוש הברייתא דהכוסס את החטה דרב יוסף מפרש מאי דאמר בזמן שהפרוסות קיימות מברך עליו המוציא רוצה לומר שיש בהם כזית ולפיכך אמר שמברך עליו המוציא ושלש ברכות אין הפרוסות קיימות רוצה לומר שאין בהם כזית ולפיכך אמר שמברך עליו בורא מיני מזונות וכן פירשו בירושלמי דגרסי' התם עד כמה הן פרוסות עד כזית ורב ששת היה מפרש הברייתא כן בזמן שהפרוסות קיימות אפי' אין בהם כזית כיון שהם קיימות מברך עליהם המוציא ושלש ברכות אבל אין הפרוסות קיימות מברך עליהם בורא מיני מזונות כיון שאין בהם כזית ואינם קיימות וכיון דהלכה כרב ששת נמצא לפי זה שהברייתא בזמן שהפרוסות קיימות נצטרך להעמיד אותה אליבא דרב ששת בשאין בפרוסות כזית ולא כדברי הירושלי' זו היא שיטת רש"י ז"ל ורבני צרפת ז"ל הקשו עליו מדאמר' בגמ' אמר רב יוסף מנא אמינא לה דתניא היה עומד ומקריב מנחות בירושלים אומר שהחיינו נטלן לאכלן אומר המוציא לחם מן הארץ ותני עלה וכולן פותתן פתיתין כזיתים א"ל אביי אלא מעתה לתנא דבי רבי ישמעאל דאמר פורכן עד שמחזירין לסולתן ה"נ דלא מברכין המוציא וכי תימא הכי נמי כלומר שאין מברכין המוציא על פירורין קטנים והא תניא ליקט מכולם כזית ואכלן אם חמץ הוא ענוש כרת אם מצה היא אדם יוצא בה ידי חובתו בפסח ופירש"י ז"ל דליקט מכולן כזית אמנחות קאי ור"ל שאם ליקט מכל המנחות כזית חמץ ואכל אף על פי שהוא ממנחות הרבה ענוש כרת ואם מצה היא אף על פי שהוא ממנחות הרבה מצטרף לשיעור כזית לפטרו מחיוב מצה ואין זה נכון כלל שהיאך יכול לומר ליקט מכל המנחות כזית חמץ והלא המנחות כולן לא היו באין אלא מצה חוץ משתי הלחם בלבד ועוד שהיאך יכול לומר אם מצה הוא אדם יוצא בה ידי חובתו בפסח והא אמרינן (פסחים לו א) בכל מושבותיכם תאכלו מצות מצה הנאכלת בכל מקום אדם יוצא בה ידי חובתו אבל מצה שאינה נאכלת בכל מושבותיכם אין אדם יוצא בה י"ח בפסח אלא ודאי לא קאי אמנחות אלא אחמשת המינין ור"ל אם ליקט מכל חמשת המינין כזית חמץ בפסח ואכל ענוש כרת דלא תימא בכזית ממין א' הוא דמחייב אלא אפי' כזית מחמשת המינין מצטרפין וכמו כן אם אכל מכולן כזית מצה בפסח מצטרפין ויוצא ידי חובתו ואם כדברי רש"י ז"ל שמפרש חביצא ע"י טיגון באילפס מאי קא פריך ליה אביי לרב יוסף דהכא מיירי בשליקט מכולם פירורים קטנים והן בעין ולפיכך אמרו שיוצא בהן מאכילת מצה ומברך עליהם המוציא שמאחר שיוצא בו ידי חיוב מצה ודאי יש לו לברך עליו המוציא אבל לרב יוסף לא איירי אלא בדבר שהוא מבושל ולפיכך סבירא ליה שאם אין בפירורים כזית אינו מברך עליו המוציא :

ולפיכך נראה שהפ"י הנכון הוא כמו שפירשו רבינו האי גאון ורב נתן בעל הערוך ז"ל דחביצא הוא שלוקחים הפירורי' ומחברין אותן יחד עם הדבש או עם המרק בלי שום בישול כלל ורב יוסף ס"ל שאם אין בפירורין כזית אף על פי שלא נתבשלו אינו מברך עליהם המוציא והקשה לו אביי והא תניא ליקט מכולן כזית אם חמץ הוא ענוש כרת אם מצה הוא אדם יוצא יד"ח בפסח הנה שאין כאן כזית אלא בתמשה פירורין ואפי' הכי נראה שמברך עליו ברכת המוציא ואכילת מצה והשתא פריך שפיר שכמו שזה בלא בישול ואנו מברכין עליו הוא הדין נמי בחביצא כיון שאין שם בישול

אלא חיבור בעלמא שמחברין אותו בקערה עם הדבש או עם המרק אית לן למימר שאע"פ שאין
בפירורין כזית שמברך עליהם המוציא ומורי הרב נר"ו מביא ראיה עוד לזה הפירוש שפירש הגאון
ובעל הערוך ז"ל שאם כדברי רש"י שמפרש בבישול על כרחין נצטרך לומר דרב ששת מפרש
הברייתא דהכוסס את החטה דקתני ואם אין הפרוסות קיימות בתחלה מברך עליו במ"מ דמיירי
בשארין פרוסות קיימות בכזית ושארין בהם תואר לחם דאי כשיש בהם תואר לחם הא שמעינן ליה
לרב ששת דאמר שאע"פ שאין בהם כזית מברך עליהם המוציא והיאך יאמר בכאן שיברך במ"מ
אלא ודאי נצטרך לומר לדעתו דבשארין בפרוסות כזית ואין בהם תואר לחם מיירי וא"כ לדעת רב
ששת מה חידש לנו רבא בכאן שאמר והוא דאיכא עליה תוריתא דנהמא שהרי כבר נאמר בברייתא
שאם אין הפרוסות כזית ואין בהם תואר לחם מברך עליהם במ"מ אבל אי איכא עליה תוריתא
דנהמא אף על פי שאין בהם כזית מברך עליהם המוציא ולמה הוצרך רבא לחזור הדבר ללא צורך
שארין דרך האמוראים לחזור הדברים האמורים במשניות ובברייתות אם לא יהיה כדי ללמד שום
חידוש אלא ודאי משום דברייתא איירי בבישול והכא בלא בישול הוצרך רבא לומר דכי אמרי
דאפי' פירורין שאין בהם כזית שמברך עליהם המוציא זהו כשיש בהם תואר לחם דאי מברייתא
הייתי אומר דדוקא בדבר שהוא מבושל צריך שיהא בו תואר לחם אבל בחביצא שאינו מבושל אף
על פי שלא יהיה בו תואר לחם ואין בפירורין כזית יברך עליו קמ"ל רבא חידוש שאע"פ שאינם
מבושלים אינו מברך עליהם אלא בשיש בהם תואר לחם ועכשיו נעמיד הברייתא כדעת הירושלמי
בשיש בפרוסות כזית ואפי' אליבא דרב ששת ור"ל בזמן שהפרוסות קיימות שיש בהם כזית
בתחילה מברך עליו המוציא ולבסוף שלש ברכות אין הפרוסות קיימות שאין בהם כזית בתחילה
מברך בורא מיני מזונות מפני שכיון שהוא מבושל ואין בהם כזית אפי' רב ששת מודה שכבר יצא
מתורת לחם ואף על גב דאיכא עליה תוריתא דנהמא :

על כן נראה למורי הרב נר"ו שג' דינין חלוקים הם היכא שהוא מבושל אם יש בו בפרוסות כזית
[מברך עליהם המוציא וג' ברכות ואם אין בפרוסות כזית] אף על גב דמיחזי דאיכא עליה תוריתא
דנהמא אינו מברך עליו אלא בורא מיני מזונות דכיון שהוא מבושל לא תואר לחם לו והיכא שאינו
מבושל אלא שהוא מחובר ע"י דבש או מרק בלא שום בישול אם יש בפרוסות כזית מברך עליו
המוציא אין בפרוסות כזית ואין בהם תואר לחם מברך עליהם במ"מ אבל אם יש בהם תואר לחם
אף על פי שאין בהם כזית מברך עליהם המוציא והיכא שאינו לא מבושל ולא מחובר אלא שהוא
פירורים לבדם אף על פי שאין בהם כזית ואין בהם תואר לחם שהן דקין ביותר מברך עליו
המוציא וג' ברכות שכיון שהוא פת בפ"ע אינו יוצא לעולם מתורת פת וזה שלא כדברי רבינו חננאל
ז"ל שאמר דמאי דאמרי' (דף לט א) דפת הצנומה בקערה מברך עליו המוציא דבדאיכא עליה
תוריתא דנהמא מיירי ולפי מה שכתבנו אין אנו צריכין לזה אלא כיון שהוא פת בפני עצמו ואינו
מחובר בדבר אחר אינו יוצא מתורת לחם לעולם ומברכין עליו המוציא ושלש ברכות :

שו"ע אורח חיים קסח, י

חביצ"א, דהיינו פירורי לחם שנדבקים יחד על ידי מרק, אם נתבשל, אם יש בהם כזית אף על פי
שארין בו תואר לחם, מברך המוציא ובהמ"ז; ואם אין בהם כזית, אף על פי שנראה שיש בו תואר
לחם, אינו מברך אלא בורא מיני מזונות וברכה אחת מעין שלש; ואם אינו מבושל, אלא שהוא
מחובר ע"י דבש או מרק, אם יש בפרוסות כזית מברך עליו המוציא, אפילו אין לו תואר לחם; ואם
אין בהם כזית, אם יש בהם תואר לחם, דהיינו שהוא ניכר וידוע שהוא לחם, מברך עליו המוציא
וברכת המזון; ואם אין בהם תואר לחם, מברך בורא מיני מזונות וברכה אחת מעין שלש; ואם

80 אינו לא מבושל ולא מחובר, אלא מפורר דק דק, אף על פי שאין בו כזית ולא תואר לחם, מברך עליו המוציא ובה"מ. (וע"ל סי' קפ"ד כמה שיעור אכילה לברך עליה ברכת המזון).

מגן אברהם סימן קסח ט"ק כח

85 אמרי' בגמ' אם פירר הלחם עד שמחזירו כסולת ואחי"כ חזר וגבלם יחד וחזר ואפאם צריך לברך המוציא אפי' ליכא תוריתא דנהמא דהא מקרי פירורין שיש בהם כזית לר"י ובכזית לא בעי תואר לחם ומשמע שם אפי' מטוגנים בשמן בתחלה דומיא דמנחות וכמ"ש התוספות בברכות דף ל"ז וא"כ אותם שעושין פרימזלי"ך מלחם מפורר או מלחם שרוי במים צריך לברך המוציא כיון שתחילתו היה לחם לא נפק מתורת פת עד שאין בכל אחד כזית ואף על גב דלפי מ"ש הב"י להרמב"ם אם עברה צורת הפת לגמרי בבישול אפי' אם יש בהן כזית אינו מברך המוציא מ"מ הא לא קי"ל הכי כמ"ש בש"ע ומ"מ אם עירב בהן קמח וטגן בשומן או לשו בהן צ"ע [ועסי"ג] אם נלך אחר הרוב, ומיהו אותן המטוגנים פרוסות שלימות פשוט דמברך המוציא וכמ"ש פה בש"ע, ובכ"ה כתב בשם רש"ך ח"א קס"ב הסופגנים שעושין ממצה כתוש מעורבים בבצים מטוגנים בשמן אף על פי שבעודה כתוש צריך לברך המוציא מ"מ כשחברו במים ובבצים נשתנה ומברך במ"מ וכ"ש אחר הטיגון עכ"ל וצ"ע:

משנה ברורה סימן קסח ט"ק נט

95 עיין במ"א מה שכתב בזה והסכמת הרבה אחרונים דאם בישלן בקדירה או טגנם במחבת במשקה דחשיב כבישול אף שיש בכל אחת כזית ויותר מברך עליהם במ"מ [ואפילו אם אכל הרבה] וכן הוא מנהג העולם ואם אפאן נכון שלא יאכלם כ"א בתוך הסעודה אלא א"כ נילוש ברוב שומן או דבש דאז מברך עליהם במ"מ וכדלעיל בס"ז בהג"ה ואם גיבלן במים לבד ואפאן יש עליהם דין פת גמור:

רי"ף ברכות כו. ב

100 אמר אביי טריתא פטורה מן החלה מאי טריתא איכא דאמרי מרתח גביל ואיכא דאמרי נהמא דהנדקא ואיכא דאמרי לחם העשוי לכותח דתני ר' חייא לחם העשוי לכותח פטור מן החלה [דף ל"ח ע"א] ואם עשאה כעבין חייבת כלמודים פטורה והא טריתא דארעא מברכינן עלה בורא מיני מזונות ואם קבע סעודתיה עילוח מברך עלה המוציא ושלש ברכות מר זוטרא קבע עלה וברך עלה המוציא ושלש ברכות אמר מר בר רב אשי ואדם יוצא בה י"ח בפסח מ"ט לחם עוני קרינא ביה

105 רמב"ם ברכות ג:ט

(ט) עיסה שנאפת בקרקע, כמו שהערביים שוכני מדברות אופים, הואיל ואין עליה צורת פת, מברך עליה בתחילה בורא מיני מזונות. ואם קבע סעודתו עליה, מברך המוציא לחם.

חדושי הרא"ה מסכת ברכות פרק ו - כיצד מברכין

110 והאי טריקתא דארעא. פי' גובלין קמח במים וליכא גלגול ועושין חלל בכירה ונותנין לתוכו ונאפית לשם, ובגמ' קרינן ליה כובא דארעא, להאי נהמא מברך עליה בורא מיני מזונות ולבסוף מעין שלש, ואי קבע סעודתיה עליה מברך עליה המוציא ושלש ברכות וזה כתב רבנו ז"ל, עשאה רבנו ז"ל לזו כפת הבאה בכסנין דאמרינן לקמן דאית ליה האי דינא, והוא פת שנאפו קליות בתוכו. ומסתברא דלא דמי דהתם לאו פת דהא אשתני בכסנין ושנוייה שנוייה ולהכי בעינן קובע סעודתו עליו, אבל הכא פת גמור הוא בין קבע סעודתיה בין לא קבע סעודתיה חד דינא אית ליה ודינא דפת אית ליה. ודאמרינן דמר זוטרא קבע סעודתיה עליה ומברך עליה שלש ברכות, לא לעכובא דבלאו הכי נמי

115

(לא) ליבריך נמי שלש ברכות, אלא אגב ארחיה אמר תלמודא דארחיה דמר זוטרא למעבד הכי ולמימר דשפיר חשיב דאורחיהו דאינשי למיקבע סעודתיהו עליה.
אמר מר בר רב אשי ואדם יוצא בהן ידי חובתו בפסח מאי טעמא לחם אמר רחמנא, פ"י הא לאו הכי הוה אמינא דלמצוה לחם מעליא בעינן, פ"י וכיון דכן דלחם הוא, הוא הדין דחייב בחלה דאף על גב דליכא גלגול מכל מקום כל שהוא פת חייב בחלה, וליתיה לההוא לישנא דאמרינן לעיל בדאביי האי טריקאטא איכא דאמרי מרתח גביל והינו כובא דארעא ופטר ליה מן החלה משום דלא חשיב ליה לחם, והא ליתא דהא אמרינן הכא דלחם גמור הוא לכל דבר.

פת הבאה בכיסנין

תוספתא ברכות ה'י"א

(יא) באת להם מתיקה בתוך המזון, מברך על המזון ופוטר את המתיקה.

(יב) ר' מונא אוי משם ר' יהודה פת הבאה בכיסנין לאחר המזון, טעונה ברכה לפנייה ולאחריה.

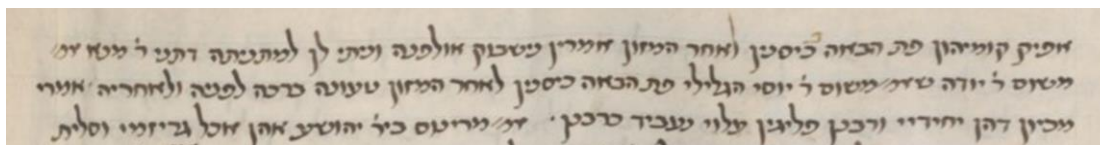
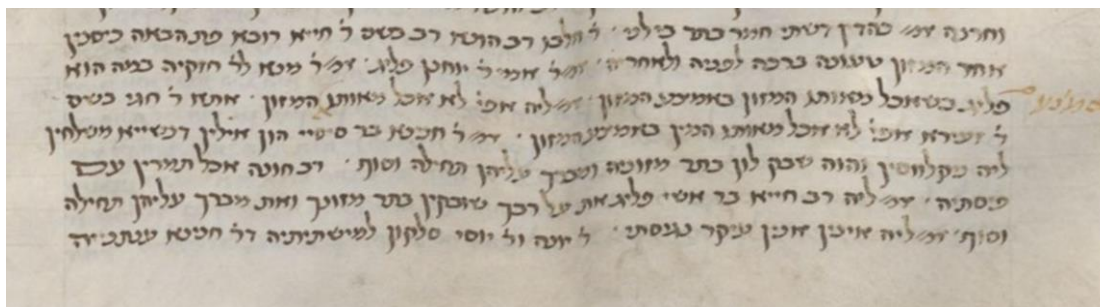
ירושלמי ברכות ו'ה'ג'

5

(ג) רבי חלבו רב הונא רב בשם רבי חינא רובא פת הבאה פיסנין אחר המזון טעונה ברכה לפנייה ולאחריה. אמר רבי אמי רבי יוחנן פליגי. אמר רבי מנא לרבי חזקיה במה הוא פליגי. בשאכל מאותו המזון באמצע המזון. אמר ליה אפילו לא אכל מאותו המין באמצע המזון. אתא רבי חגי בשם רבי זעירא: אפילו לא אכל מאותו המין באמצע המזון.

(ד) אמר רבי חנינא בר סיסיי הון אילין דנשינא משלחין ליה ניקלונסין ונהנה שבק לון בתר מזוניה ומברך עליהן תחילה וסוף. רב חונה אכל תמרין עם פיסתיה. אמר ליה רב חינא בר אשי פליגי את על רבד שובקין בתר מזונד ואת מברך עליהן תחילה וסוף. אמר ליה איניו אנין עיקר נגישתיה. רבי יונה ורבי יוסי סלקון למישתיתיה דרבי חנינא ענתניה אפיק קומיהון פת הבאה בכיסנין לאחר המזון. אמרין נישבוק אולפנה וניתי לן למתניתה. דתני רבי מנא אמר משום רבי יודה שפאמר משום רבי יוסי הגלילי פת הבאה פיסנין לאחר המזון טעונה ברכה לפנייה ולאחריה. אמרי מכין דהו יחידיי ורבנן פליגינן עלוי נעביד כרבנן.

כתב יד לייזן

תוספתא כפשוטה ברכות ד'ד'

20

ואשר למהות הכיסנין נתבאר בהוספה שבה"ג ד"ב עמ' 54: פי' כיסאני, לוקחין חיתין ופולין ומבשלין אותן ונקראין כיסאני. ורב האי השיב (תשה"ג אסף ח"ב, ירושלים תרפ"ט, עמ' 181): ושאלת פת הבאה בכיסנין (ברכות מ"א ב' ומ"ב א') מהו. מביאין פירות ופת נקיה ונותנין בה שמן ודבש ואיגוזין וכו'. (ועיי"ש עמ' 180). ובמלונו הסורי של פיין סמית (עמ' 1787, ד"ה כסנא) מתאר את הכסנין: פירות יבשים, שקדים, אגוזים, צמוקים וכו'. ובר עלי (הובא במלונו של בן יהודה ד"ה כסן, עמ' 2466 סוף הע' 3) מתאר אותן: חטה קלויה ומיני פירות ותבלים יבשים. ומכתובות י"ז ב' אנו למדים שתרגמו את המלה קליות שבמשנה (פ"ב מ"א): כיסני, והעירו כבר ע"ז תלמידי ר' יונה (אבל עיין בסי' הישר לר"ת סי' ע"ד, י"א ע"ג, ושם משמע להפך). וכן משתמש בה"ג בכיסני במקום קליות, עיין להלן, ועיין במלוונות לתרגומים. ומכאן שאין בין תרגימא ובין כסנין ולא

25

כלום, אלא שהראשון יונית והשני כנראה שמית. וכן בירוש' פסחים פ"י ה"א, ל"ז ב': מהו לוכל מיני כיסני'. מהו לוכל מיני תרוגימא, ויש כאן רק הבדל בלשון ולא בעניין. ומכל הנ"ל ברור שאכלו בקינוח סעודה פירות האדמה ופירות האילן, ובמקומות אחרים גם קליות.

אוצר הגאונים ברכות חלק הפירושים עמ' 59
שלא יאכלנו כגג.

[מג.] רב הונא אכל תליסר ריפתי בני תלתא תלתא לקבא ולא בריך
א"ל רב נחמן עדי כפנא אלא כל שאחרים קובעין עליו סעודה צריך לברך.
רב הונא י) אכל תלת עשר ריפי בר תלתא תלתא לקבא ולא בריך דבעא למשבע
קפד וברוכי כדאורייתא ואכלת ושבעת משום דכוית וכביצה אסמכתא דרבנן היא. ומר רב הונא
אלוף יא) הוה פליג אמר דאורייתא שביעת גרון ודרב הונא לא ידעינן מאי קאמרו יב).
קפה ורביןו האי ז"ל יג) אמר דהא דאכל רב הונא תריסר ריפי מפת
הבאה בכסנין הוה, וקאמר רב נחמן עדי כפנא זה מנהג בני אדם לאכול ממנו
קמעא, וכיון שזה אכל ממנו כל כך לרעבו אכל כל זה הפת לשבוע ממנו ולא
בתורת כסנין, וצריך לברך אחריה. פירוש עדי כמאן דאמר דהדין. וכמה
נקומות בתלמוד דומה לו כמו עדי סוראה הוא יד) ועדי גוברין טו) [ועדי טז)
פצומין זכן עדה אמרה יז)] שהוא פי' הדין. ודבר ברור אצלנו כי רב הונא
פת הבאה בכסנין אכל. והא דאמר רב הונא יח) משמיה דשמואל לחמניות מערבין
בהן ומברכין עליהן המוציא ושלוש ברכות, בדקבע עלייהו.

וכתבו א) הגאונים ז"ל כי כשאדם קובע סעודתו על כמה מאכלין
קפד שעושים סעושה בין שבלילתן עבה בין שבלילתן רכה אף על פי שאין דרך
קביעות בכך מברך עליהן המוציא וג' ברכות אחר שהוא קובע סעודתו עליהן.
איתנו לקמייהו פת הבאה בכסנין.
פי' רב האי גאון ב) הם כעכי והיא פת בין מתובלת ובין שאינה
קפד מתובלת שעושים אותה כעכין יבשין וכוססין אותה בבית המשתה ג) ושלא בבית
המשתה ומנהג בני אדם שאוכלין ממנו קמעא, וכשאכל רב הונא הרבה אמר
רב נחמן עדי כפנא זה רעב ולרעבונו אכל לשבוע ממנה ולא בתורת כיסנין
וצריך לברך אחריה.

די"ף ברכות כט, ב

רב הונא אכיל מפת הבאה בכסנין תריסר ריפתי בני תלתא תלתא לקבא ולא בריך אמר רב נחמן
עדיין מר כפין הוא אלא אמר רב נחמן כל שאחרים קובעין עליו מחמת הסעודה צריך לברך וכל
שאין אחרים קובעין עליו מחמת הסעודה אינו צריך לברך ומסקנא היכא דאכיל לה בתורת כסנין
בתחלה מברך בורא מיני מזונות ולבסוף ולא כלום והיכא דאכיל לה בתורת קביעותא מברך עליה
המוציא ושלוש ברכות דאמר רב יהודה אמר שמואל לחמניות מערבין בהן ומברכין עליהן המוציא
ואוקימנא בדקבע עלייהו

חדושי הרא"ה מסכת ברכות פרק ו - כיצד מברכין

והא דאמרין לקמן בפת הבאה בכסנין דכי קבע סעודתיה עלה מברך המוציא ושלוש ברכות, וכי לא
קבע סעודתיה עליה מברך בורא מיני מזונות ולבסוף ברכה מעין שלש, הרי שכשהוא אוכל הרבה

ממנו משתנית ברכתו. התם לאו משום רבוי שיעורו דהא באוכל ממנו כביצה שהוא בפת שיעור
חייב בברכת המזון לדברי הכל, ואפילו הכי לא מיחייב בפת הבאה בכסנין, אלא דפת הבאה
בכסנין אין דינו כפת אלא כמאכל הבא מחמשת המינין, **שהכסנין שבו וענינו מוציאין אותו מתורת**
פת שאין דרך בני אדם בפת כזה, וכשאדם קובע סעודתו עליו הא אחשביה ושוויא פיתה. 50

חזושי הרא"ה מסכת ברכות פרק ו - כיצד מברכין

והאי טריקתא דארעא. פי' גובלין קמח במים וליכא גלגול ועושין חלל בכירה ונותנין לתוכו ונאפית
לשם, ובגמ' קרינן ליה כובא דארעא, להאי נהמא מברך עליה בורא מיני מזונות ולבסוף מעין שלש,
ואי קבע סעודתיה עליה מברך עליה המוציא ושלש ברכות וזה כתב רבנו ז"ל, עשאה רבנו ז"ל לזו
כפת הבאה בכסנין דאמרינן לקמן דאית ליה האי דינא, והוא פת שנאפו קליות בתוכו. ומסתברא 55
דלא דמי **דהתם לאו פת דהא אשתני בכסנין** ושנוייה שנוייה ולהכי בעינן קובע סעודתו עליו, אבל
הכא פת גמור הוא בין קבע סעודתיה בין לא קבע סעודתיה חד דינא אית ליה ודינא דפת אית ליה.

רמב"ם ברכות ג:ט

... וכן עיסה שלשה בדבש או בשמן או בחלב, או שעירב בה מיני תבלין ואפיה, והיא הנקראת פת
הבאה בכיסנין, **אף על פי שהיא פת** מברך עליה בורא מיני מזונות. ואם קבע סעודתו עליה, מברך
המוציא: 60

רא"ש מסכת ברכות פרק ו סימן ל

וכתב רבינו משה ז"ל דאם אחרים אינם קובעין אפילו כשהוא קובע אינו מברך דבתר רוב אזלינן
ובטלה דעתו אצל כל אדם והראב"ד ז"ל כתב ואם היה קובע עליו אפי' משהו מברך עליו בתחלה
המוציא ולבסוף שלש ברכות ונראין דברי רבינו משה ז"ל ואם מתחלה היה דעתו לאכול מעט
ובירך בורא מיני מזונות ואח"כ אכל כשיעור שאחרים קובעין עליו מברך ג' ברכות אף על פי שלא
בירך המוציא תחלה ומסקנא היכא דאכל ליה בתורת כיסנין בתחלה הוא מברך בורא מיני מזונות
ולבסוף מעין שלש והיכא דאכלינהו בתורת קביעות מברך עליהם המוציא ושלש ברכות דאמר רב
יהודה משמיה דשמואל לחמניות מערבין בהן ומברכין עליהם המוציא ואוקמי' בדקבע סעודתו
עלוייהו: 70

שו"ע אורח חיים קסח, ו-ז

סעיף ו

פת הבאה בכיסנין, מברך עליו: בורא מיני מזונות, ולאחריו: ברכה אחת מעין שלש; ואם אכל
ממנו שיעור שאחרים רגילים לקבוע עליו, אף על פי שהוא לא שבע ממנו, מברך עליו: המוציא
וברכת המזון; ואם מתחלה היה בדעתו לאכול ממנו מעט, וברך: בורא מיני מזונות, ואח"כ אכל
שיעור שאחרים קובעים עליו, יברך עליו בהמ"ז, אף על פי שלא ברך המוציא תחלה; ואם אכל
שיעור שאחרים אין קובעים עליו, אף על פי שהוא קובע עליו, אינו מברך אלא בורא מיני מזונות
וברכה אחת מעין שלש, דבטלה דעתו אצל כל אדם.

סעיף ז

פת הבאה בכיסנין, יש מפרשים: פת שעשוי כמין כיסים שממלאים אותם דבש או סוקר ואגוזים
ושקדים ותבלין, והם הנקראים רישקולא"ש ריאלחש"ו; וי"א שהיא עיסה שעירב בה דבש או שמן
או חלב או מיני תבלין ואפאה, והוא שיהיה טעם תערובת המי פירות או התבלין ניכר בעיסה,
(וי"א שזה נקרא פת גמור, אלא אם כן יש בהם הרבה תבלין או דבש כמיני מתיקה שקורין לעקיי"ך
שכמעט הדבש והתבלין הם עיקר, וכן נוהגים) (רש"י וערוך וכן יש לפרש דעת רמב"ם); וי"מ שהוא

85 פת, בין מתובלת בין שאינה מתובלת, שעושים אותם כעבים יבשים וכוססין אותם, והם הנקראים בישקונייש, והלכה כדברי כולם שלכל אלו הדברים נותנים להם דינים שאמרנו בפת הבאה בכסנין.

מגן אברהם סימן קסח ס"ק יג

90 נ"ל דאם הוא קבע סעודתו עליו אף על פי שאכל עמו בשר ודברים אחרים ואלו אכלו לבדו לא היה שבע ממנו אפ"ה מברך המוציא וגי ברכות וכ"מ הל' בגמ' כל שאחרים קובעין עליו וכ"מ קצת בתו' שכתבו גבי לחמניות אם קבע עליהו כמו בפורים עכ"ל, ובסמ"ק כתוב בליל פורים ובליל ברית מילה, ומסתמא בפורים אין קובעין לבדם ואם אכלו לבדו בעינן שיאכלו כל כך שאחרים רגילים לשבוע ממנו לבדו דאם נשער שיעור שאוכלים עם ד"א נתת דבריך לשיעורין

תוספתא כפשוטה ברכות ה"י"ב

95 בכיסנין. פירש רב האי (תשה"ג אסף ירושלים תרפ"ט, עמ' 181): פת הבאה בכיסנין מהו. מביאין פירות ופת נקיה, ונותנין בה שמן ודבש ואיגוזין ושומשמן, ולשין אותן בכרכם, ואופין אותם בתנור, ועושין מהם כמה מינין דמות צפ[ר]ים ודמות אילנות וכמה מינין, לאחר שגומרין סעודה ומברכין ברכת המזון, [מביאין אותן עם כיסנין ומברך עליהן בורא מיני מזונות. ועיין מ"ש להלן בשם הירושלמי.

100 לפניה וכו'. בבבלי: דתניא ר' מונא אומר בשם ר' יהודה פת הבאה בכיסנין מברכין עליה המוציא. ולפ"ז ברור שבפת הבאה אחר ברכת המזון עסיקנין. אבל מסתימת לשון התוספתא מוכח שעדיין לא ברך ברכת המזון, שאם לא כן פשיטא שצריכה ברכה לפניה וכו', שהרי כאן לא באנו ללמד שהברכה היא ברכת המוציא. וכן מוכח מן הירושלמי, שאמרו שם: ר' חלבו רב הונא רב בשם ר' חייה רובה פת הבאה כיסנין אחר המזון טעונה ברכה לפניה ולאחריה. א"ר אמי ר' יוחנן פליג, א"ר מנא לר' חזקיה במה הוא פליג, בשאכל מאותו המין (כגי' כ"ר, כ"ס וראשונים) באמצע המזון? 105 א"ל אפילו לא אכל מאותו המין באמצע המזון. ומחילוק זה משמע שלאחר המזון פירשו לאחר הסעודה, ולפני ברכת המזון. וכן פירשו התוספות (ד"ה אלא) את פת הבאה בכיסנין בבבלי לעיל שם (מ"א, ב').

110 ולפ"ז לדברי ר' יהודה פת זו טעונה ברכה לפניה, היינו בורא מיני מזונות (ואם הכיסנין הוא העיקר, אפשר שמברך עליה, בורא מיני כיסנין, כלעיל פ"ד רה"ד), ולאחריה ברכה אחת מעין שבע (וחולקת על הבבלי מ"א ב'), ואין ברכת המזון פוטרת אותה. ולהלן בירושלמי שם: ר' יונה ור' יוסי סלקון למישתיתיה דר' חנינא ענתנייה, אפיק קומיהון פת הבאה כיסנין לאחר המזון וכו', והביאו את הברייתא שלנו. וגם כאן פירשו שהוציאו להם פת זו לאחר הסעודה, ולפני ברה"מ. וכנראה שיש כאן חילוק בין מנהג א"י ומנהג בבל, ושבא"י אכלו במשתה החתונה פת הבאה כיסנין לפני 115 ברה"מ, ובבבל (עיין בבלי מ"ב, א') אכלוה לאחריה. אלא שבין בבבלי ובין בירושלמי הסיקו שאין הלכה כברייתא זו.